

Nd.

15. Frumvarp til laga

um að fela stjórn Fiskifélags Íslands störf fiskimálanefndar.

Flm.: Pétur Ottesen.

1. gr.

Stjórn Fiskifélags Íslands skal fara með störf þau, er fiskimálanefnd hefur á hendi samkvæmt lögum nr. 75 31. des. 1937, sbr. lög nr. 48 12. febr. 1940.

2. gr.

Stjórn Fiskifélags Íslands getur með samþykki atvinnumálaráðherra ráðið sér fulltrúa til aðstoðar við störf þau, sem henni eru falin samkv. 1. gr., svo og annað starfsfólk, eftir því sem nauðsyn krefur.

Ráðherra ákveður þóknun til Fiskifélags Íslands fyrir störf stjórnar þess samkv. 1. gr.

Kostnað allan af framkvæmd laga þessara skal greiða úr fiskimálasjóði.

3. gr.

Lög þessi öðlast gildi 1. jan. 1945, og falla þá niður umboð þeirra manna, er nú eiga sæti í fiskimálanefnd.

G r e i n a r g e r ð .

Frv. þetta var flutt á síðasta þingi, en náði ekki fram að ganga. Fylgdi því svo hljóðandi greinargerð:

„Með frv. þessu er lagt til, að stjórn Fiskifélags Íslands sé falið að fara með störf þau, er fiskimálanefnd hefur á hendi.

Fiskifélag Íslands fer, eins og kunnugt er, með margháttuð störf fyrir ríkið, enda nýtur það árlega fjárframlags frá ríkinu til starfsemi sinnar. Störf Fiskifélagsins fyrir ríkisvaldið eru, eins og að líkum lætur, að langsamlega mestu leyti á sviði atvinnumálanna, þó einkum og sér í lagi sjávarútvegsins. Hefur stjórn Fiskifélagsins af þeim sökum mest saman að sælda við atvinnumálaráðuneytið og

atvinnumálaráðherra, og er samband og samstarf félagsins við ráðherrann svo náð, að tilskilið er, að hann t. d. samþykki fjárhagsáætlun félagsins. Nú er því þannig farið, að lögín um fiskimálanefnd, útflutning á fiski, hagnýtingu markaða o. fl. kveða svo á um, að atvinnumálaráðherra hefur úrskurðarvald og yfirstjórn allra þeirra framkvæmda, sem þar um ræðir. Það er því í beinu framhaldi af því nána samstarfi, sem er á milli Fiskifélagsins og atvinnumálaráðherra um margþætt og mikilsverð málefni, sem sjávarútveginn varða, í alla staði eðlilegt og hallkvæmt, að stjórn Fiskifélagsins sé falin framkvæmd fyrrnefndra laga. Fleiri stóðir hníga og undir það, að þetta sé gert. Fiskifélag Íslands stendur nú, eftir þá breytingu, sem gerð var á lögum félagsins á síðasta fiskiþingi, í beinu og nánu sambandi við deildir félagsins hvarvetna í verstöðvum landsins og fjórðungssamböndin, en þar eru í fararbroddi áhuga- og framtaksmenn á sviði sjávarútvegs-mála. Slík sambönd við hina lífrænu starfsemi eru mikilsverð og raunar nauðsynleg, til þess að raunhæfur árangur geti náðst af þeirri margþættu og þýðingarmiklu tilraunastarfsemi og nýbreytni í útgerð og hagnýtingu sjávarafurða, sem lögín gera ráð fyrir, að stutt sé að og hrundið í framkvæmd.

Þá er hið nána samband og samstarf, sem stjórn Fiskifélagsins hefur við sjávarútvegsmenn úti um land, mjög veigamikill þáttur í því, að komið verði á tryggu cftirliti með þeim fyrirtækjum, sem lánað er fé til úr fiskimálasjóði.

Að öllu þessu athuguðu getur það ekki orkað tvímælis, að stjórn Fiskifélagsins hefur miklum mun betri og sterkari aðstöðu til þess að standa fyrir þessum málum en nokkur annar aðili, sem hér gæti komið til greina.

Fiskifélag Íslands er stofnun sjómanna, útgerðarmanna og annarra, sem áhuga hafa á sjávarútvegs málum. Þeir ræða og gera ályktanir um mál sín í deildum, á fjórðungspingum og fiskiþingi. Fiskiþing velur til þess að veita þessum málum forstöðu menn, sem það á hverjum tíma álitur líklega til þess að sinna þeim með alúð og árvekni.

Fiskifélag Íslands, þessi áhugafélagsskapur sjómanna og útgerðarmanna, er til þess kjörið að vera sterkur og áhrifaríkur þáttur í þeirri starfsemi, sem hér um ræðir. Þess vegna ber að nota þessi félagsamtök til hins ýtrasta í þágu þessa þýðingarmikla málefnis, sem annar aðalatvinnuvegur þjóðarinnar á svo mikið undir, að lögð sé full rækt við.

Þótt mikið hafi óneitanlega áunnizt á síðustu árum í hagnýtingu sjávarafurða, öflun nýrra markaða og fleira, þá erum við eigi að síður skammt á veg komnir í þessu efni. Margir og miklir möguleikar blasa hér óneitanlega við. Við stendur landsins eru einhver auðugustu fiskimið veraldar. Ný og áður óþekkt fiskimið hafa á síðustu árum fundizt á landgrunni því, sem liggur í allar áttir út frá ströndum landsins. Það má heita tilviljun ein, að þessi mið hafa fundizt. Allar rannsóknir í því efni hafa til þessa að heita má verið vanræktar. Við svo búð má ekki standa. Hér er fyrir hendi mikið verkefni. Án alls efa mundu rannsóknir á þessu sviði leiða í ljós, að til eru hér enn ónumin fiskigrunn, þar sem fólgnar eru miklar auðlindir.

Þá bíður nú úrlausnar margháttuð nýbreytni í verkunaraðferðum sjávarafurða. Nauðsynin á því að flytja um óraleiðir ný matvæli í styrjöld þeirri, sem nú geisar, hefur knúið fram margháttuða tækni til lausnar á þessu erfiða og torleysta viðfangsefni. Þessar nýjungar geta valdið miklum straumhvörfum í hagnýtingu sjávaraflla hér á landi. Gæði fisksins, sem veiðist við stendur landsins, eru viðurkennd. Hér eru því skilyrði til hinnar beztu hráefnaframleiðslu þessarar tegundar. Hin nýja tækni í meðferð og geymslu fisksins er því meira virði fyrir okkur sem eðlisgæði fisksins eru meiri en víðast annars staðar, ef miðað er við sambærilegar tegundir. Fyrir þessara hluta sakir er Íslendingum það lífsnauðsyn að leggja sig í framkróka um það að tileinka sér hina nýju tækni, jafnskjótt og þess er kostur, og vera við því búnir að gera þær ráðstafanir innan lands, sem nauðsynlegar eru til þess að geta hrundið í framkvæmd nýbreytni í þessum efnun.

Ýmsar breytingar og endurbætur á veiðarfærum hafa rutt sér til rúms á undanförunum árum. Sumum af þessum endurbótum hefur verið komið á hér á landi, einkum við sildveiðarnar. Margt stendur þó enn til bóta í þessu efni. Hér er ekki síður en í þeim atriðum, sem drepið er á hér að framan, mikið verk að vinna. Úrlausn í því efni byggist á tvennu: eigin hugkvæmni landsmanna og hagnýtingu þeirra á erlendri nýbreytni.

Öflun nýrra markaða er eins og ekki síður mikið viðfangsefni. Kröfur til fisksins hafa í þeim löndum, sem aðalmarkaður okkar er í, verið mjög einskorðaðar við fornar venjur. Nýbreytni í verkunaraðferðum átti þar því mjög erfitt uppdráttar. Á stríðsárunum hefur aðstaðan að þessu leyti gerbreytt. Milljónir manna hafa á þessum árum vanizt á að neyta fisks, sem framleiddur er með gerbreyttum verkunaraðferðum. Þetta mun að sjálfsögðu valda því, að kröfur til fjölbreyttari framleiðslu verða háværar eftir stríðið. Íslendingar verða því að vera við því búnir að mæta þeim breytingum, sem þetta veldur í aðalmarkaðslöndum sínum. Þá verða þeir og að leggja á það megináherzlu að ryðja fiskinum braut í þeim löndum, sem þeir áður höfðu ekki aðstöðu til að skipta við. Kemur Mið-Evrópa þar einkum til greina, og ýmislegt bendir einnig til þess, að renna megi í þessu efni vonaraugum til Ameríku. Þar, sem áður voru lokaðar leiðir til slíkra viðskipta, virðast nú, á brautum nýrrar tækni, allar leiðir opnar til stórfelldrar sölu hins ágæta fisks okkar og fiskafurða margs konar.

Að þessu leyti standa Íslendingar nú á mjög merkilegum tímamótum. Ný verkefni blasa við þeim eftir stríðið í hagnýtingu hinnar miklu matvöruframleiðslu, bæði til lands og sjávar. Öll sú margháttada nýbreytni og tækni á þessu sviði, sem hrundið hefur verið í framkvæmd á styrjaldarárunum, á að geta verið gullnáma fyrir Íslendinga, svo framarlega sem þeir eru á verði og þekkja sinn vitjunartíma. Framtak einstaklingsins verður hér sem annars staðar að vera drif-fjöldrin í því, að þeim verkefnum, sem hér bíða úrlausnar, verði komið áleiðis. En það má fullkomlega gera ráð fyrir því, að þau verkefni, sem hér hefur verið lýst, séu svo fjárfrek og kostnaðarsöm í byrjun, að hið opinbera þurfi að leggja fram verulegar fjárhæðir í þessu skyni. Öll viðleitni einstaklinga og féлага, sem beinist í þá átt að leysa þetta stóra verkefni, er athyglis- og stuðningsverð, slíkt þjóðnytjamál sem hér er um að ræða.

Fjárráð þau í þessu skyni, sem tiltæk eru samkv. lögum um fiskimálanefnd, útflutning á fiski, hagnýtingu markaða o. fl., eins og lögín eru nú úr garði gerð, eru allsendis ófullnægjandi til þess að sinna eins og verðugt er þessu mikla verkefni. Það verður því óhjákvæmilega að auka tekjur fiskimálasjóðs þannig, að framkvæmdir á þessu sviði geti átt í honum öflugan bakhjarl. Þær breytingar, sem gera þarf á lögum, til þess að stuðningur hins opinbera við þessar margháttuðu og þýðingarmiklu framkvæmdir missi ekki marks, verða fyrst og fremst að vera með tvennum hætti: að fela þeim aðila á hendur framkvæmd þessara mála, sem bezta aðstöðuna hefur til þess að ná góðum árangri, eins og gert er í þessu frv., og að veita riflegan fjárstuðning í þessu skyni.

Þótt þetta frv. taki ekki til nema annars þáttarins af breytingum þeim, sem vikið er að hér að framan, að gera þurfi á lögnum, er það engan veginn af því, að flm. hafi ekki áhuga á því, að aukið sé fé fiskimálasjóðs, heldur af hinu, að nú stendur yfir undirbúningur að afgreiðslu fjárlaga fyrir næsta ár, og er ekki enn séð, hvaða afstöðu Alþingi tekur til tekjuöflunar til þess að mæta nýjum útgjöldum, en á því veltur, hvort kleift reynist að efla fiskimálasjóð eða ekki. Ef fjárhagsástæður leyfa, mun flm. að sjálfsögðu beita sér fyrir þeim breytingum á frv., að fé fiskimálasjóðs verði aukið svo sem frekast eru föng á.“